

СТАНОВИЩЕ

относно дисертационен труд на тема:

„Основни фактори на управление на обществените спортни организации в България”

Автор: Боян Найденов

Научен ръководител: проф. д-р Петър Банков

Дисертационният труд разглежда изключително интересна от теоретико-практическа гледна точка тема, свързана с тенденциите и факторите, влияещи върху процеса на управление и развитие на обществените спортни организации (ОСО) в България. Актуалността на проблема се подкрепя и от протичащите през последните години промени в системата на спорта у нас и в частност в спортните организации на национално ниво, отразяващи различни като сила, обхват, дълбочина и насоченост въздействия от социално, икономическо, политическо и глобално естество. Всички тези обстоятелства представят интересни възможности за изследване и интерпретации, и в този смисъл дисертацията може да се разглежда като опит за проучване и осветляване на част от тези въпроси.

Биха могли да се изведат следните по-съществени моменти от структурно, концептуално и теоретико-приложно естество:

- Върху основата на академични публикации, научноприложни изследвания и документални източници е направен задълбочен ретроспективно-диагностичен анализ на развитието на системата на спорта у нас през два взаимосвързани помежду си и в същото време различни откъм политически, социални и икономически промени етапи.
- По-конкретно ретроспективният анализ обхваща дискурса на развитие на ОСО на национално и местно равнище, вследствие влиянието на комплекс от фактори от тяхната външна и вътрешна среда – политически, социални, икономически, правно-нормативни, концептуални, ценностни, организационно-културни, ресурсни, маркетингови.
- Относно приложената методика, процесите на управление и развитие на ОСО са анализирани през призмата на класическия системен подход, докато събирането, анализа и интерпретацията на емпирична фактология е постигнато чрез изследване на 4 отделни случая – БФЛА, БФС, БТС, хора с увреждания и тяхната клубна мрежа. Важно е да се подчертае, че анкетираните респонденти могат да се класифицират в ролята на своеобразни експерти, което повишава нивото на надеждност и достоверност на събраната информация.
- Приложеният от автора системен подход позволява идентифициране на най-значимите фактори, влияещи върху развитието на ОСО, както и дихотомията между секторно специфични и контекстуални фактори. Освен това е разкрито, че механизмите за създаване и функциониране на ОСО (т.е. правно-нормативния контекст) са наложени от държавата, а не са индуцирани от

традиционната гражданска автономия, което значително стеснява социалната им основа и легитимация.

- Трудът разкрива компонентите и спецификите на развитие на ОСО, които са в основата за повишаване социалната им значимост и постигане на баланс с наложения от държавата приоритет за печелене на медали.
- В структурно и съдържателно отношение дисертацията отговаря на утвърдените изисквания и практики. Нещо повече, за по-доброто аргументиране на определени тези и интерпретации в анализа на резултатите авторът подкрепя с цитати и заключения от литературни източници. Емпиричните изследвания са проведени коректно и пълно, съгласно избраните методи и приложения в тази връзка технологични процедури. Събраните данни са анализирани и интерпретирани в съответствие с теоретичния модел на труда и формулираните изследователски задачи. Същото се отнася и за формулираните изводи и препоръки, които са добре прецизирани.
- От концептуална и методологична гледна точка ясно е изведена и аргументирана водещата роля на държавата в определянето на приоритетите, респективно и водената политика в спорта. В този смисъл ОСО логично са представени като партньори на държавата в реализацията на тази политика.
- В замяна на своята подкрепа държавата, чрез специализирания си орган МФВС, оказва въздействие върху спортните организации да следват определени правителствени приоритети (напр. спечелване на медали и престиж за страната, увеличаване броя на спортуващите и предоставяне на социално ориентирани спортни услуги за определени социално-възрастови групи).
- Ключовият въпрос, който обаче все още не е достатъчно изследван, е свързан с предоставяне на държавно финансиране в замяна на изграждане на необходимия капацитет, който е различен при спорта за високи постижения и масовото спортуване (елитарна срещу социална насоченост). Следователно, различните спортни организации следват различен път на развитие.
- Както става ясно обаче, изграждането на капацитет може да се предприеме в името на развитието *на* даден спорт или развитието на хората и социалните групи *чрез* спорта, а това са две различни концепции.

Специално внимание тук заслужава опитът на автора (стр. 105-106) да изясни основните проявления на връзката мениджмънт и развитие на ОСО. В този смисъл са разкрити особеностите на мениджмънта на развитието на определен спорт и използване потенциала на спорта за социално развитие, като във втория случай мениджмънтът на спортното развитие се свързва с ефективното управление на ресурсите, предоставени от институции и партньори с цел постигане на социална промяна, легитимация и ефективност.

Сред по-значимите приноси на дисертационния труд могат да се посочат:

1. Обоснования от автора пазарно ориентиран подход, който спортните организации у нас прилагат след 1990 г. с цел:

- позициониране на спорта си като алтернатива за развлечение и прекарване на свободното време, като достъпа до спортни услуги и участие в състезателни и други дейности е базиран на възможностите на спортуващите да заплащат определена цена;
  - създаване на партньорства с публични институции, в качеството на партньори на държавата и общините при реализация на социалната политика.
2. Предложена е примерна модулна програма за подготовка на квалифицирани кадри, необходими в мениджмънта на ОСО, с оглед съвременните социално-икономически потребности, предизвикателства и изисквания.
  3. В начален етап е предложена стратегическа рамка от принципни постановки за учредяване, функциониране и развитие на ОСО.

Същевременно в дисертационния труд се лансират и някои идеи, които биха оказали значимо влияние върху самия структурно-функционален фундамент на спортната система. Според автора това са: създаването на национална спортна конфедерация, която да обединява всички федерации, асоциации, съюзи; регионални асоциации на СК по вид спорт; издигане ролята на ОСК. Това касае и все още недостатъчно изследвани промени както между генеричните спортни субекти, изграждащи националната система на спорта, така и взаимоотношенията с държавата в лицето на МФВС.

В тази връзка бих искал да подчертая, че на основата на теоретико-приложни изследвания (стр. 88-126) авторът е обосновал и анализирал тези взаимовръзки и потенциални последици от лансираните идеи и модели.

Резултати от отделни аспекти на дисертацията са публикувани в сборници от 2 научни конференции и 2 статии в научни списания. Авторефератът отразява коректно същността на дисертационния труд.

В заключение считам, че представеният дисертационен труд притежава необходимите качества и произтичащи научноприложни приноси и с убеденост предлагам на Научното жури при НСА „В. Левски” да удостои Боян Найденов с образователно-научната степен „Доктор” по шифър 05.07.05.

25.05.2012 г.

Изготвил становището:

доц. д-р Иван Сандански